

Místní Agenda 21

metoda řízení kvality
pro města, obce a regiony

co a jak měřit | kde sledovat | kde se inspirovat

Materiál je podpořen z Programu švýcarsko-české spolupráce.

MA21 jako nástroj řízení kvality

... je progresivní **metodou** řízení **kvality veřejné správy**, vede k praktickému uplatnění principů udržitelného rozvoje **na místní a regionální úrovni**.

... má za cíl **ve spolupráci s veřejností** a místními partnery (NNO, školy, firmy atd.) dbát na **kvalitu rozvoje** daného místa a zlepšovat a zefektivňovat služby, které úřad svým občanům poskytuje.

... je zaměřena **nejen dovnitř úřadu** (kvalita strategického plánování a řízení, efektivní nakládání s financemi), ale zejména **navenek** (systematické zapojování veřejnosti, průběžná komunikace, otevřené sdílení zkušeností atd.).

... je využitelná **ve všech typech municipálních úřadů** – od malých obcí, přes středně velká a velká města, mikroregiony, kraje či dokonce místní akční skupiny.

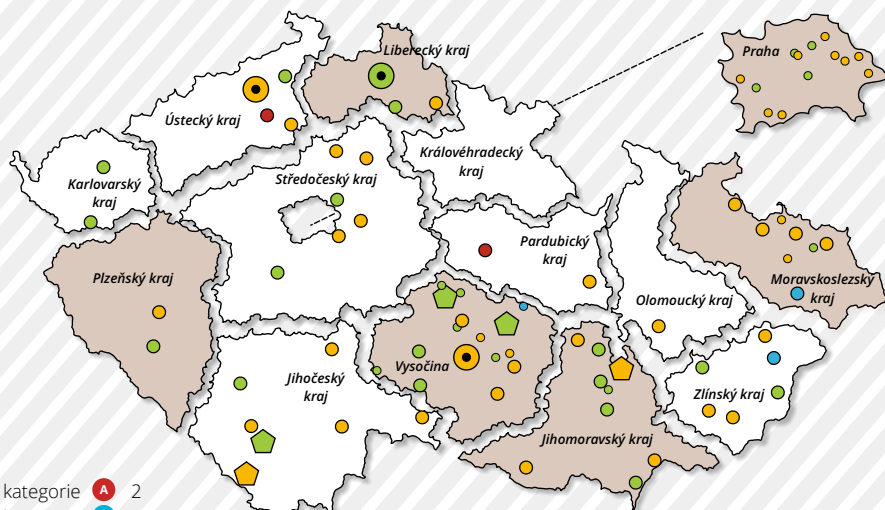
... je přehledně **měřitelná a lze ji vyhodnocovat** díky schválené sadě kritérií. Pokročilost jednotlivých měst, obcí a regionů lze sledovat v **Databázi MA21**, která je všem přístupná na webu.

... většina pokročilých realizátorů MA21 je sdružena v asociaci **Národní síť Zdravých měst ČR**, kde je obcím a regionům poskytována průběžná metodická a realizační podpora (školení, sdílení informací a zkušeností, pomoc v místě apod.).

Kdo se může zapojit?

Každý typ municipality má svá specifika, proto je základní sada Kritérií MA21 uzpůsobena pro...

- ... města (včetně statutárních)
- ... malé obce do 2 tis. obyvatel
- ... mikroregiony
- ... kraje
- ... místní akční skupiny (MAS)

stav k 12/2015

Kvalitu MA21 lze měřit a porovnávat

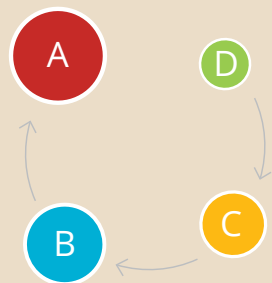
Pro měření kvality MA21 existuje oficiální sada **Kritérií MA21**, schválená Radou vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR). **Čtyři kategorie (A – D)** mají vlastní **kritéria a měřitelné ukazatele**, kterými lze hodnotit kvalitu procesu i výstupů. K postupu do vyšší kategorie je vždy nutné naplnit všechna kritéria kategorií předcházejících.

Kritéria MA21 jsou doložena povinnými „důkazy“ ve veřejně přístupné **Databázi MA21** (www.ma21.cz). Databázi a správnost evidovaných důkazů garantuje **Pracovní skupina pro MA21** (PS MA21) v rámci **Výboru pro udržitelné municipality** při RVUR. Gesci nad fungováním PS MA21 má **Ministerstvo životního prostředí** (MŽP). Administraci a technickou správu Databáze MA21 zajišťuje agentura **CENIA** na základě požadavků MŽP a PS MA21.

Kategorie – ZÁJEMCI

- startovací bod
- bez formálních struktur či procesů
- smyslem je být informován o tom, co MA21 obnáší

- Kategorie ZÁJEMCI**
- Kategorie D** START
- Kategorie C** STABILIZACE
- Kategorie B** SYSTÉM ŘÍZENÍ
- Kategorie A** DLOUHODOBÝ PROCES

Nezbytné součásti MA21

- organizační zázemí, plánování a hodnocení postupu
- zapojení veřejnosti, místní partnerství, komunitní plánování
- strategické plánování a řízení k udržitelnému rozvoji, monitoring stavu
- komunikace, propagace, informovanost, sdílení dobré praxe
- financování, motivace

KRITÉRIA ZÁJEMCI

Č.	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
I.	Zájem o zápis do evidence MA21	Vyplnění registračního formuláře do Databáze MA21	Ano/Ne
II.	Kontaktní osoba MA21	Stanovení kontaktní osoby zástupce právnické osoby	Ano/Ne
III.	Zpětná vazba o stavu MA21	Pravidelné potvrzení zájmu o evidenci v Databázi MA21	Ano/Ne

Kategorie D – START

- organizační zázemí na straně obce, města či regionu
- aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování a rozhodování
- aktivity založené na principu partnerství
- start vybraných informačních aktivit – články, web, FB

„Řadu věcí, jako je plánování s lidmi či osvětové kampaně, jsme ve městě již dělali. **Zapojení do MA21 nám však pomohlo tyto aktivity vylepšit, zasadit do smyslupnějšího celku. Naučili jsme se lépe pracovat s informacemi a více akce propagovat vůči občanům.**“

Nový Jičín

KRITÉRIA D

Detailní podmínky jsou uvedeny v aktuálních Pravidlech hodnocení MA21 na webu www.mistniagenda21.cz

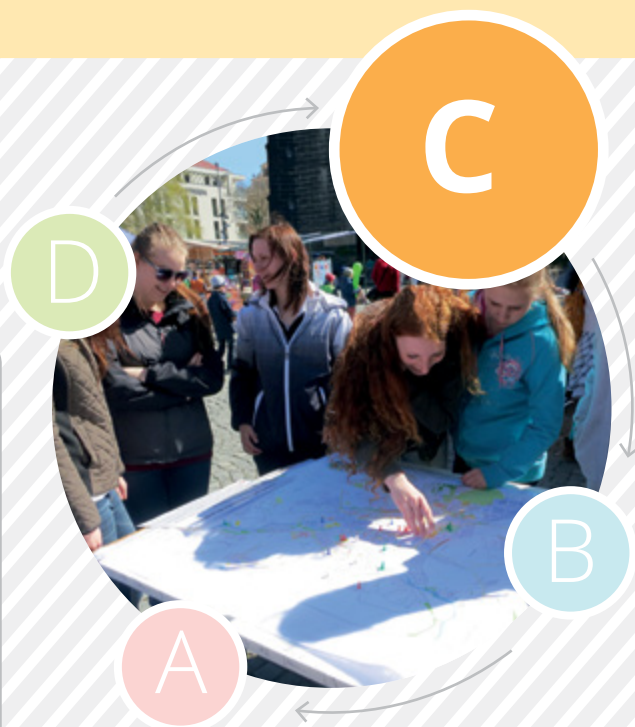
D

* upraveno pro malé obce/mikroregiony/MAS

Č.	KRITÉRIUM	Č. ukazat.	UKAZATEL	LIMIT
1.	Organizační struktura MA21	1.1	Ustanovení odpovědného politika pro MA21	Ano/Ne
		1.2	Ustanovení koordinátora MA21	Ano/Ne
		1.3	Existence neformální skupiny pro MA21 (může být i oficiální orgán – viz Kритérium 5)	Ano/Ne
2.	Aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování a rozhodování (typu kulaté stoly, fórum UR/MA21 aj.)	2.1 *	Plánování s veřejností (akční nebo komunitní plánování) (možno též veřejné fórum – viz Kритérium 10)	Minimálně 2 plánovací akce za rok
3.	Prezentace činností a výstupů MA21	3.1.	Aktualizace webové stránky s informacemi o MA21	Informace o aktuálních aktivitách v daném roce na webu
		3.2 *	Uveřejňování zpráv o MA21 v místních/regionálních/celostátních médiích	Minimálně 4 zprávy v médiích za rok
4.	Spolupráce/partnerství sektoru veřejné správy, občanského sektoru a podnikatelského sektoru	4.1 *	Společné zapojení zástupců občanského sektoru a podnikatelského sektoru do aktivit v rámci MA21	Minimálně 2 společné aktivity za rok

Kategorie C – STABILIZACE

- politické zastřešení procesu MA21
- schválení oficiálního dokumentu k MA21
- začlenění MA21 do oficiální organizační struktury úřadu
- vyšší míra zapojení a aktivní účast občanů

„Tím, že se **zastupitelstvo města oficiálně přihlásilo** k principům udržitelného rozvoje a místní Agendě 21, jsme nastartovali řadu nových spoluprací a aktivit. **Podařilo se nám lépe zapojit a zaktivizovat řadu partnerů a dodat spolupráci systém a lepší koordinaci.** Neziskovky, školy, podnikatelé, úředníci i politici společně u jednoho stolu navrhují nově i hodnotí již probíhající akce a aktivity. **Naučili jsme se lépe plánovat s občany,** lépe komunikovat o tom, co je ve městě třeba.“
Dačice

KRITÉRIA C

Detailní podmínky jsou uvedeny v aktuálních Pravidlech hodnocení MA21 na webu www.mistniagenda21.cz

* upraveno pro malé obce/mikroregiony/MAS

** upraveno pro kraje

Č.	KRITÉRIUM	Č. ukazat.	UKAZATEL	LIMIT
5.	Oficiální orgán samosprávy pro MA21	5.1 **	Ustanovení/existence orgánu rady/zastupitelstva pro sledování postupu MA21 složeného ze zástupců veřejné správy, neziskového sektoru a komerčního sektoru	Min. 1 zástupce z každého sektoru
6.	Oficiálně schválený dokument k MA21 (deklarace, charta apod.)	6.1	Schválení dokumentu k MA21 zastupitelstvem města/obce	Ano/Ne
7.	Informace, vzdělávání a osvěta k UR a MA21	7.1.	Pořádání osvětových kampaní k UR (Den Země, Evropský týden mobility apod.)	Minimálně 1 kampaň za rok
		7.2. *	Realizace osvětových akcí k UR, MA21 a souvisejícím tématům pro úřad nebo veřejnost (mimo kampaň)	Minimálně 1 osvětová akce za rok
8.	Sledování a hodnocení procesu MA21	8.1	Projednání roční pravidelné zprávy o MA21 a akčního plánu zlepšování MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce	Ano/Ne
9.	Finanční podpora aktivit MA21 ze strany samosprávy	9.1 **	Schválení finanční podpory aktivit MA21 vyplývajících z kom. plánování radou nebo zastupitelstvem města/obce (možná jednorázová podpora, případně systematická podpora - viz Kритérium 13)	Minimálně 1x za rok
10.	Pravidelné veřejné fórum UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce, mikroregionu/MAS	10.1 * **	Pořádání veřejného fóra UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce, mikroregionu/MAS	Minimálně 1x za rok
11.	Certifikované proškolení koordinátora MA21	11.1	Absolvování, případně aktuální účast koordinátora MA21 na akreditovaném školení pro koordinátory MA21	Ano/Ne

Kategorie B – SYSTÉM ŘÍZENÍ

- ucelená strategie udržitelného rozvoje připravená za účasti expertů, partnerů a veřejnosti
- dílčí koncepce respektují principy udržitelného rozvoje
- systémová finanční podpora aktivit MA21 z vlastních i externích zdrojů
- měření a hodnocení postupu k udržitelnému rozvoji
- aktivní sdílení příkladů dobré praxe

„Postup z 'Céčka' do ‚Běčka‘ místní Agendy 21 byl pro nás **velkým skokem v kvalitě**. Díky systémovějšímu postupu jsme si udělali **pořádek v jednotlivých rozvojových dokumentech**, začali jsme lépe pracovat s indikátory udržitelného rozvoje a vylepšili jsme již dlouho zavedené **grantové a dotační systémy** města. Zásadní pro nás v tomto byla vzájemná inspirace a **sdílení osvědčených praxí s ostatními**.“

Vsetín

KRITÉRIA B

Detailní podmínky jsou uvedeny v aktuálních Pravidlech hodnocení MA21 na webu www.mistniagenda21.cz

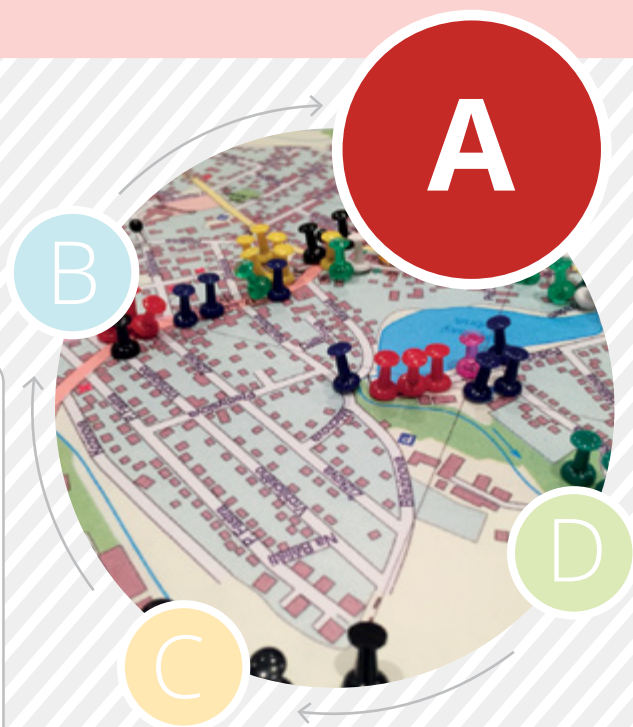
B

* upraveno pro malé obce/mikroregiony/MAS

Č.	KRITÉRIUM	Č. ukazat.	UKAZATEL	LIMIT
12.	Strategie UR města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy UR	12.1 *	Strategie UR města/obce nebo strategický plán k UR schválené zastupitelstvem města/obce	Ano/Ne
13.	Dílčí koncepce, která je v souladu se Strategií UR města/obce nebo strategickým plánem rozvoje města/obce respektující principy UR	13.1 *	Dílčí koncepce, která naplňuje principy UR, schválená zastupitelstvem města/obce	Prohlášení o naplňování principů UR uvedeno min. v 1 platné dílčí koncepci
14.	Systém finanční podpory města/obce pro realizaci opatření MA21	14.1 *	Schválení systému finanční podpory (nebo alespoň jeho dílčí části) zahrnujícího podporu MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce	Ano/Ne
15.	Získávání externích zdrojů pro realizaci MA21	15.1	Získávání externích zdrojů pro realizaci aktivit MA21 (externí dotace, granty aj.)	Minimálně 1 aktivní externí zdroj nebo podaná žádost v roce
16.	Stanovení a sledování vlastních indikátorů ke Strategii UR	16.1	Stanovení a sledování vlastních indikátorů ke Strategii UR	Ano/Ne
17.	Sledování mezinárodně standardizovaných indikátorů UR	17.1 *	Sledování mezinárodních indikátorů UR	Ano/Ne
18.	Výměna zkušeností a přenos příkladů dobré praxe v oblasti MA21	18.1	Aktivní zveřejňování vlastních příkladů dobré praxe v rámci akce min. regionálního významu, příp. veřejně přístupné databáze	Ano/Ne
19.	Oficiální orgán samosprávy pro sledování stavu UR	19.1 *	Ustanovení orgánu rady nebo zastupitelstva města/obce	Ano/Ne
20.	Management kvality v rámci veřejné správy	20.1 *	Zavedení systému řízení kvality v rámci činnosti úřadu města/obce	Ano/Ne

Kategorie A – DLOUHODOBÝ PROCES

- komplexní proces strategického řízení
- MA21 koordinuje a dozoruje stálý orgán rady či zastupitelstva
- koordinace s dalšími metodami řízení kvality veřejné správy
- důkladné sledování a vyhodnocování stavu udržitelného rozvoje na základě stanovených indikátorů, tzv. Audit udržitelného rozvoje

„Zpracování **audit udržitelného rozvoje** bylo pro úřad velikou výzvou a impulsem. Jeho pracnost však pro nás byla vyvážena hned několikrát. **Naučili jsme se lépe spolupracovat a koordinovat aktivity napříč odbory úřadu.** Známe své klady, ale i výzvy ke zlepšení, ať už v životním prostředí, dopravě, sociální oblasti či v dalších tématech. Role externích expertů, kteří nám audit oponovali, byla nezastupitelná. **Tyto výsledky můžeme rovněž využít pro žádosti o finanční zdroje.**“

Chrudim

KRITÉRIA A

Detailní podmínky jsou uvedeny v aktuálních Pravidlech hodnocení MA21 na webu www.mistniagenda21.cz

Č.	KRITÉRIUM	Č. ukazat.	UKAZATEL	LIMIT
21.	Principy UR jsou ve městě/obci prakticky uplatňovány	21.1	Udržení/zlepšování stávajícího stavu a vlivu na UR (dle Metodiky kat. „A“)	Zjištění stavu / vlivu minimálně 1x za 3 roky
		21.2	Spokojenost obyvatel s kvalitou života v obci/městě a s procesem MA21	Zjištění stavu minimálně 1x za 2 roky

Metodika hodnocení a auditu udržitelného rozvoje

V letech 2010-2012 vznikla Metodika, která je zaměřena na posuzování udržitelného rozvoje měst v rámci MA21. Hodnocení probíhá v deseti tématech udržitelného rozvoje, které vycházejí z mezinárodních Aalborských závazků. Výsledkem je tzv. **Audit udržitelného rozvoje města**. Metodika byla původně zaměřena na kategorii A, nyní je využívána již od kategorie C. Audit je vhodnou součástí každé strategie města, která se odvolává na udržitelný rozvoj.

Témata udržitelného rozvoje

Veřejná správa a územní rozvoj Životní prostředí
 Udržitelná spotřeba a výroba Doprava a mobilita
 Zdraví Místní ekonomika Vzdělávání a výchova
 Kultura a volný čas Sociální prostředí
 Zemědělství a venkov Globální odpovědnost

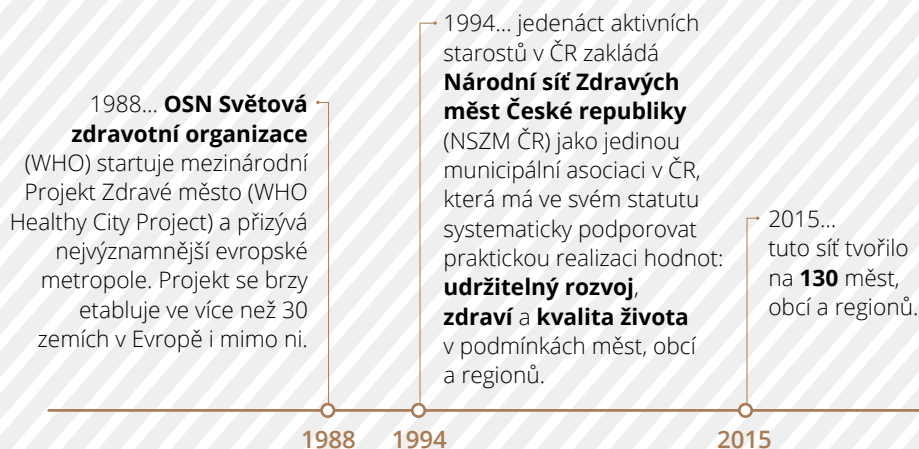
ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE A REGIONY

Členové o NSZM ČR...

... 'Zdravé město' je pro nás prestižní značkou, jsme členy elitního klubu obcí
... umíme lépe komunikovat s občany i partnery města
... díky síťové spolupráci máme řadu inspirací a osvědčených praxí
... své ukázkové aktivity dokážeme nyní lépe prodat a medializovat
... zlepšila se komunikace v rámci úřadu, dokážeme lépe strategicky řídit
... díky asociaci máme dosah na řadu tuzemských i zahraničních odborníků a partnerských organizací

Pohled do historie i současnosti

Zdravá města a regiony jsou vedeny...

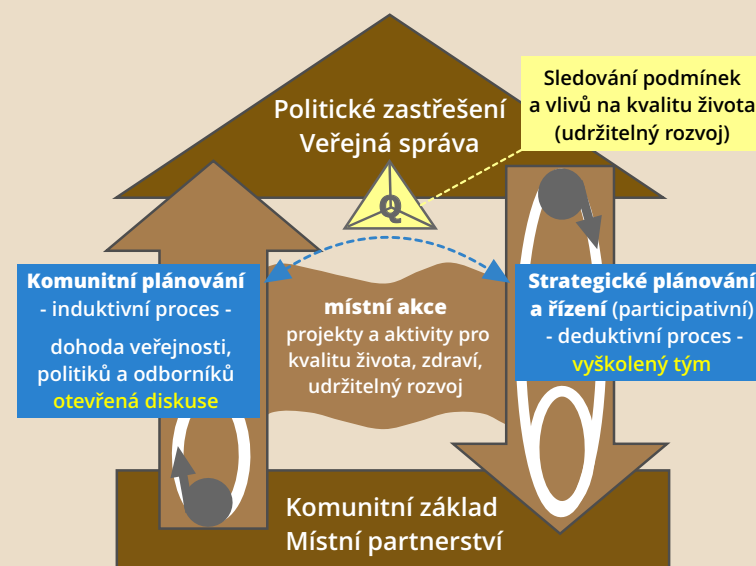
... k **systémové podpoře zdraví** (zdravotní profily, plány a koncepce) v souladu s metodickými doporučeními Světové zdravotní organizace a Strategie Zdraví 2020,

... k postupu dle **metody řízení kvality místní Agenda 21** (strategické plánování a řízení na místní úrovni s aktivním zapojením veřejnosti a s ohledem na udržitelný rozvoj). MA21 má svá pravidla a měřitelná kritéria hodnocení kvality. Je zastřešena Radou vlády pro udržitelný rozvoj.

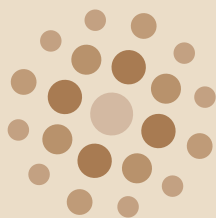
Přínosy členství v Národní síti Zdravých měst ČR

- zastřešení významnou **mezinárodní autoritou** – dobrá vizitka vůči zahraničí i domácím partnerům
- konzultace a pomoc v oblasti **strategického plánování a řízení**
- síťová **spolupráce**, výměna zkušeností a dobré praxe v ČR i zahraničí
- **vzdělávací** a osvětové akce
- účast na **pilotních aktivitách** asociace i partnerů
- e-mailový **informační servis** v mnoha oblastech
- podpora pro **projekty** členů (odborní partneři, doporučení, informace o zdrojích, prezentace výstupů)
- **mediální propagace** a podpora zajímavých aktivit členů

Procesy komunikace a řízení ve Zdravém městě

Zdravé město, obec, region má organizační zázemí úřadu, není však pouhou 'úřední aktivitou'. Je zejména projektem komunitním, otevírá prostor pro posilování aktivity a zájmu obyvatel.

místní Agenda 21

Nezbytné součásti MA21

- organizační zázemí, plánování a hodnocení postupu
- zapojení veřejnosti, místní partnerství, komunitní plánování
- strategické plánování a řízení k udržitelnému rozvoji, monitoring stavu
- komunikace, propagace, informovanost, sdílení dobré praxe
- financování, motivace

ma21.cz | mistniagenda21.cz
zdravamesta.cz | udrzitelne-mesto.cz
dataplan.info | databaze-strategie.cz

info@nszm.cz | facebook.com/nszm.cz

NSZM ČR ve spolupráci s PS MA21 v roce 2016.

Použité fotografie pocházejí z archivu NSZM ČR a jejích členů. Tištěno na recyklovaném papíru.

Materiál je podpořen z Programu švýcarsko-české spolupráce.

Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged EU.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Ministerstvo životního prostředí

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE, REGIONY
ČESKÉ REPUBLIKY